

KUOPIO

Kuopion alueen ajankohtaiset tavoitteet

28.6.2024

Kuopio on kestävästi kasvanut yliopistokaupunki, Suomen 8. suurin kaupunki ja itäisen Suomen keskus.

- Väkiluku vuoden 2023 lopussa oli 124 021. Kuopio on T-Median tutkimuksen (2024) mukaan toiseksi vetovoimaisin kaupunki.
- Vuonna 2023 Kuopioon valmistui 1 198 asuntoa. Toukokuun 2024 työttömyysaste oli 10,1 %, ja työttömänä oli 6 037 henkeä, pitkäaikaistyöttömiä oli 2 293.
- Kuopion visio 2030 on 'Hyvän elämän pääkaupunki'. Kuopio on sitoutunut hiilineutraaliuteen v. 2030 mennessä.
- Vuoden 2022 lopussa Kuopiossa oli noin 55 400 työpaikkaa. Kuopiossa on monipuolinen elinkeinorakenne ja teollisuuden kärkiyrityksiä (mm. Mondi, FinVector ja Junttan). Alueella on huoltovarmuuskriittistä elintarviketuotantoa. Kuopiosta löytyy yritys- ja innovaatioekosysteemit terveyden (Kuopio Health), bio- ja kiertotalouden, digitalisaation, energian, vesialan sekä kone- ja materiaaliteknologian aloilla. Kuopiolla on MAL-sopimus (YM) ja innovaatio toiminnan ekosysteemisopimus (TEM) terveys- ja vesiosaamiseen painottuen.
- Kuopion Savilahti on yli 200 yrityksen alue ja innovaatioympäristö, jossa sijaitsee Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampus, Kuopion yliopistollinen sairaala, useita sektoritutkimuslaitoksia, Savonia ammattikorkeakoulu ja Savon ammattiopisto. Savilahti on vähähiilisten ratkaisujen smart city -kaupunkikehityskohde sekä uusi asuinalue, jonka rakentaminen jatkuu 2030-luvulle saakka. Savilahdesta on tulossa 35 000 toimijan yhteisöllinen alue.

Kuopion alueen ajankohtaisia kansallisia tavoitteita

Itä-Suomi on pidettävä elinvoimaisena ja kaupunkien rooli huomioitava

Itä-Suomen erityistarpeet on otettava huomioon osana maan elinvoimaisuuden ja kokonaisturvallisuuden vahvistamista. Kuopion kaupunki ja muut Itä-Suomen keskuskaupungit näkevät tärkeänä, että itäisen Suomen ohjelmatyötä tehdään vahvasti yhteistyössä kaupunkien kanssa. Geopoliittinen murros ja EU:n pisin ulkoraja Venäjään edellyttävät itäiseen Suomeen kohdennettavia erityistoimia. Parasta turvallisuuspolitiikkaa on, että itäinen Suomi pidetään elinvoimaisena ja vireästi asuttuna.

Kuopiota on kehitettävä valtakunnallisena terveyden ja kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymänä

- **Terveyteen ja hyvinvointiin painottuvan osaamiskeskittymän toimintaedellytykset ja kehittyminen on turvattava.** Hyvinvointialueiden rahoituksessa tulee turvata yliopistollisen sairaalan tki-toimintojen jatkuvuus pitkällä aikavälillä. Kuopion yliopistollinen sairaala on merkittävä elinkeinopoliittinen TKI-kehitysalusta sekä maan johtavia opetussairaaloita yhdessä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Kuopiossa tehdään huipputason kansainvälistä tutkimusta sydän- ja verisuonitautien, metabolisten ja neurologisten sairauksien sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien parissa sekä terveysdatan hyödyntämisessä.
- Kuopio etenee **kansallisen kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen perustamisessa.** Tavoitteena on tukea itäisen Suomen kaupunkien innovaatiovetoista ja kestävä kehitystä ja kasvua sekä luoda pohja paremmalle paikalliselle ja alueelliselle varautumiselle ja koko yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kohenemiselle. Osaamiskeskus tuottaa uusia ratkaisuja kaupunkien ja alueiden globaaleihin turvallisuushaasteisiin kestävä kehityksen ja vihreän siirtymän näkökulmat huomioiden. Valtion tulee sitoutua osaamiskeskuksen perustamiseen Kuopioon, osoittaa tarpeelliset resurssit sekä nimetä edustajansa valmisteluryhmään. Kuopion alueella on käynnissä laajasti aihepiiriä tukevaa kehittämishanketoimintaa, mm. kokonaisturvallisuuden klusteria kehittävä hanke. Kuopiossa sijaitseva valtakunnallinen Pelastusopisto, ilmavoimien Karjalan lennosto Siilinjärven Rissalassa, turvallisuuden viranomaistoiminta, monipuolinen elinkeinotoiminta sekä alueen korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten turvallisuusosaaminen veteen ja ravitsemukseen liittyen muodostavat merkittävän osaamiskokonaisuuden.
- **Pelastusopiston** rahoitusta on lisättävä suunniteltuja koulutuslisäyksiä varten. Pelastusopiston vuosittainen lisärahoitustarve on aluksi 4,5 miljoonaa ja seuraavina vuosina 6,6 miljoonaa/vuosi. Pelastusopiston on koulutettava pelastajia jatkossa yli 1 000 enemmän kuin nykyään pahenevan pelastajapulan takia. Pelastusopiston koulutus on kaikkein kokonaistaloudellisinta ja laadukkainta Suomessa. Siksi Helsingin Pelastuskoulu tulisi liittää Pelastusopiston yhteyteen.

Osaavan työvoiman saatavuus on turvattava kasvavan Kuopion vaikutusalueella

Pohjois-Savon elinkeinoelämän ja teollisuuden kasvua rajoittaa yhä enemmän **osaajien, kv-osaajien sekä työntekijöiden saatavuus.** Kaikkien oppilaitosten niin korkeakoulujen Itä-Suomen yliopiston ja Savonia ammattikorkeakoulun kuin ammatillisen koulutuksenkin toimintaedellytyksistä ja vahvistamisesta tulee huolehtia, jotta yritykset ja organisaatiot saavat tarvitsemansa osaajat. Kv-osaajien lupaprosesseja tulee joustavoittaa. Kasvava valtakunnan osakeskus

Kuopio tulee ottaa huomioon niin ammatillisen koulutuksen kuin korkeakoulujen aloituspaikkojen tarkastelussa. Huoltovarmuuskriittisten alojen ammatillisen koulutuksen edellytykset tulee turvata.

Kaupunkipolitiikkaa vahvistetaan sopimuksellisten kumppanuuksien avulla

Suomen suurimpiin kasvu- ja yliopistokaupunkeihin kuuluvat Jyväskylä, Kuopio ja Lahti ovat kutsuttu työ- ja elinkeinoministeriön asettamaan, kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Iksosen vetämään elinvoimakumppanuusryhmään. Ryhmän tavoitteena on vahvistaa valtion ja kaupunkien välistä avointa vuoropuhelua sekä etsiä ratkaisuja yhteisiin haasteisiin kuluvalle hallituskaudella.

MAL-kaupunkiseutujen tulee olla keskenään samanarvoisia tukirahoituksen saannissa, ja MAL-sopimusrahoituksen tulee olla riittävää. Joukkoliikenteelle tarvitaan riittävä perus- ja kehittämisrahoitus ja MAL-sopimuksilla tulee tukea kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämistä. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukemiselle on tarvetta, samoin asumisneuvonnan tuen jatkamiselle. Asumisoikeusasuntojen rakentaminen on ollut merkityksellistä ja sen avulla on pystytty kaupungeissa ehkäisemään segregatiokehitystä.

Saavutettavuutta on parannettava myös huoltovarmuuden takia ja vuorotarjontaa on lisättävä

Pohjois-Savon ja itäisen Suomen väyläinvestointien jälkeensä jääneisyys ja väylien rapistuminen tarvitsee hankkeiden suunnitteluvalmiuden ja investointipäätösten mahdollisimman pikaista varmistamista. Savon radan välityskykyä on parannettava osana Itärahanketta. Elinkeinoelämän ja maan huoltovarmuuden kannalta keskeisen Vt5:n Leppävirta-Kuopio-parantamisinvestoinnin riittävä rahoitus tulee varmistaa mahdollisimman pian ja Vt5 tulisi saada EU:n TEN-T-verkkorahoituksen piiriin. Poikittaisväylä vt 9 tarvitsee parannusten käynnistämistä kohdissa Riistavesi/Melalahti sekä Toivalan eritasoliittymä. On huolehdittava vähäliikenteisen väyläverkoston kunnostamisesta, riittävästä juna- ja lentoliikenteen vuorotarjonnasta, riittävästä tietoliikenneyhteyksistä sekä vesiliikenneyhteyksien kehittämisestä. Poikittaisyhteydet sekä yhteydet pohjoiseen tulee ottaa huomioon. Itäisen Suomen toimivat väylät tukevat elinvoimaisuutta, laajempaa valtakunnallista turvallisuutta sekä huoltovarmuuskriittisten alojen kuljetustarpeita.

Kuntatalous, TE-palvelujen uudistus, kulttuuri ja liikunta

- **Kuntien taloudellisesta asemasta on huolehdittava. Valtionosuusjärjestelmää tulee riittävän perusteellisesti uudistaa niin, että sattumanvaraiset negatiiviset vaikutukset ovat estettävissä.** Kunnille ei tule antaa uusia velvoitteita, vaan purkaa nykyisiä normeja hallituksen käynnistämässä hankkeessa.
- MAL-sopimusten yhteydessä valtion tulee sitoutua omaan osuuteensa **seutuliikenteen rahoituksesta.**
- **Kulttuuri ja liikunta:** Kansallisen talviurheilukeskuksen Puijon hyppymäet tarvitsevat riittävän valtionavustuksen. Kanttilan peruskorjaukseen esitetään mallia, jossa kaupunki vastaisi 1/3 kustannuksista ja valtio 1/3 sekä yksityiset 1/3. Kuopion viulukilpailun tuen jatkuvuus tulee turvata, Kuopio Tanssi ja soi -yhdistys on tässä jo ottanut ison roolin. On tärkeää huolehtia suurten tapahtumien valtionosuudesta (Tanssii ja soi ry, Anti ry ym.), ja arvonsäverohtelun tulee olla oikeudenmukainen tapahtumia järjestäville yhdistyksille. Kuopiossa on valmisteilla myös merkittävä jalkapallostadionin hanke, jonka aikataulua tarkennetaan.
- **Työvoimapalvelut** siirtyvät perustettaville työllisyysalueille v. 2025 alusta lukien. Työvoimapalvelujen järjestämiseen on turvattava riittävä rahoitus. Kuntien työttömyysturvan rahoitusvastuu on kohtuullistettava etenkin niiden osalta, jotka eivät ole kykeneviä menemään työhön. Lakiin säädetystä asiakkaan palveluprosessista on luovuttava.
- Valtion tulee riittävästi tukea kaupunkien **ilmastotyötä** ja siirtymistä uusiutuviin energiamuotoihin sekä kiertotalouden TKI- ja yritystoimintaa.

EU-edunvalvonnassa Kuopion tavoitteet ovat yhteneväiset Kuntaliiton EU-tavoitteiden kanssa. Lisäksi huomiota tulisi kiinnittää:

- **Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutun alueen status** on täysimääräisesti huomioitava tulevan v. 2027 jälkeisen rahoituskauden valmistelussa sekä itäisen Suomen geopoliittinen erityisasema tulee ottaa huomioon EU-tasolla.
- **Riittävän varhainen tiedotus** Suomea ja alueita koskevista säädösvalmistelusta on tärkeää, ettei keskusteluihin herätä Suomessa liian myöhään. Huolta ja paljon keskustelua Itä- ja Pohjois-Suomessa ovat aiheuttaneet esimerkiksi kriittisten raaka-aineiden asetus sekä ennallistamisasetus.

Lisätietoja: kaupunginjohtaja Soile Lahti, 044 718 2791, soile.lahti(at)kuopio.fi ja strategijahtaja Sirpa Lätti-Hyvönen, 044 718 2132, sirpa.latti-hyvonen(at)kuopio.fi

KUOPIO

